

ÁLLAMI TISZTVISELŐK LAPJA

PÉNZÜGYI, JOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZAKLAP

az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, valamint a Köztisztviselők Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesületének
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
(Budapest, VII., Alsó-erdősor 3. sz. II. em. 17.)

Megjelen minden hó 10-én, 20-án és
a hó utolsó napján.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona.

Batthyány Tivadar gróf beszéde.

Apponyi Albert gr., a mi nagy tudású, ideális lelkiületű kultuszministerünk, részt vett azon a banketten, a melyet legutóbb a főváros VI. kerületének polgárai *Batthyány Tivadar gr.* tiszteletére rendeztek. Felszólalt ő is és egy pár szóban jellemezte Batthyány Tivadar közéleti szereplését.

— Működésében megnyilvánul, — így szólott *Apponyi Albert*, — a mi a nemzet életszükségleteinek megfelel. Innen van népszerűségének, tiszteletének általános indító oka... Nem azt nézi, hol vannak a hatalmasabb csoportok, a melyeket szolgálhat, hanem azokat keresi, a kik a legelhagyatottabbak, hogy azoknak szolgálatába szegődjön...

És *Benedek Sándor*, a tisztviselői érdekek régi harcosa és vezére, az Országos Egyesület igazgató-választmányának élén, a nemes grófhhoz intézett legutóbbi beszédjében ugyancsak *Batthyány Tivadarnak* a socialis eszmékért folytatott küzdelemben tanúsított rendithetlen bátorságát és a szükségét szenvedő társadalmi osztályok, nevezetesen pedig az állami tisztviselők iránt érzett szeretetét emelte ki...

Hogy e beszédekben mennyire hűen és találóan lett jellemezve a mi elnökünk egyénisége és közéleti működése, erről fényes tanúságot tesz *Batthyány Tivadarnak* az elmúlt héten, a bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása során elmondott beszéde.

Az Országos Egyesület elnökének figyelme ebben a beszédben először is azokon a bírósági irodatisztekken akadt meg, a kik az igazságügy-ministeri sematizmus szerint 1871 óta még mindig egy és ugyanazon fizetési osztályban vannak, a kik tehát méltán és jogosan panaszkodnak helyzetük mostoha sorsán.

A képviselőház helyeslése között sürgette továbbá a pénzügyi fogalmazási tisztviselők sérelmeinek orvoslását. Azon tisztviselőtársainkét,

a kik nem elszakadva az Országos Egyesülettől, hanem ennek keretében, ennek támogatásával és segélyével iparkodnak a fennálló bajokat orvosolni.

És megemlékezett az adóhivatali tisztviselőkről is, mintegy atyai intést adva, hogy minden egyes szakmakör védelmet találhat a tisztviselők egyetemét képviselő Országos Egyesületünkben, parciais alakulások nélkül is. Az ő nemes szívének aggodása tehát azokra is kiterjedt, a kik az ő szándékai és központosító törekvései ellenére is külön Egyesületet alakítottak...

A posta- és távirda-alkalmazottak jogosult panaszai sem kerülték el *Batthyány Tivadar* figyelmét. Ezek érdekében is felszólalt, sürgetve a status méltányos rendezését.

A képviselőház mindvégig figyelemmel kísérte a tisztviselői kérdésekben alapos tájékozottságra valló beszédet és azt zajos helyeslésekkel jutalmazta. Legkiemelkedőbb része a beszédnek az volt, a melyben összehasonlítást tesz a katonatisztek és a polgári tisztviselők fizetései és lakbéré között, kimutatva, hogy a polgári lakbérnél négy osztály van, míg a katonatisztekénél van Budapesten kívül még tíz osztály. Már ebből is kitűnik, hogy a katonatisztek lakbérviszonyai sokkal kedvezőbbek.

Kimutatja továbbá, hogy a katonai összilletmények mindenben jobbak, mint a polgári tisztviselőknél. Nincsen kifogása, ha a katonatisztek fizetését emelik, sőt a katonatisztek mai lakpénzét sem kifogásolja, de csak abban az egyetlen egy esetben, ha az állami tisztviselők anyagi kívánságai is teljesíttetnek, nevezetesen pedig, ha ezek illetményei és lakbéréi hasonló módon és ugyanazon mértékben és arányban felemeltetnek.

A mi elnökünk ezen álláspontja nem új előtűnik. Kifejtette ezt már a sajtóban és jelezte azt az Országos Egyesület elnökségének újévi tisztelegése alkalmával; sőt nyomatékosan kifejtette ezen álláspontját nem egy alkalommal az igazgató-választmány előtt is. És mégis jól esett hallani és tapasztalni, hogy most, a leg-

első kínálkozó alkalommal, a képviselőház előtt is kifejtette ebbeli hitvallását, kérve a kormányelnököt, hogy az általa hangoztatott irányelveket, a melyek a tisztviselői közvélemény hűséges kifejezői, tegye magáévá.

Batthyány Tivadar gr. mostani beszédjében újból megnyilvánul az ő önzetlen, nemes buzgalma és az állami tisztviselők érdekei iránt érzett nagy szeretete és meleg érdeklődése. Azok, a kik a mi táborunkban vannak és azok is, a kik még mindig elszakadva Országos Egyesületünkől külön, parciais működésben vélik elérni boldogulásukat, most újból meggyőződhetnek arról, hogy a mi elnökünk közéleti működése, nevezetesen pedig a tisztviselőkar érdekében tett minden lépése ma már nemcsak a kormány egyes tagjainál, de a nagy társadalom nagy rétegeiben is helyeslésre talált.

Köszönjük a mi nagy kultuszministerünknek, hogy a mi bölcs, a mi jóságos vezérünk működését szívünknek jól eső elismerésben részecskézte. Ezzel elismerte azt, hogy a mi kívánságaink jogosak, hogy a mi sérelmeink, a mi bajaink orvoslást kívánnak . . .

Dr. Katona.

*

Gr. Batthyány Tivadar beszédjét szó szerint a következőkben közöljük:

Gr. Batthyány Tivadar: T. képviselőház! Azt hiszem, magától értetődik, hogy ha a magyar államnak körülbelül 120,000 tagból álló polgári alkalmazottai egy csoportjának az ügyeiről a kormány törvényjavaslata alapján tárgyal a ház, hogy akkor ezen javaslatot lehetetlen egymagában, mint egy külön részt elbírálni, hanem szükséges, hogy a nagy socialis problémának egészét, a mely az állami alkalmazottak jogi és anyagi helyzetének törvényes rendezésére vonatkozik, belevinni a tárgyalásba annál szükségesebb, mert valamint legkiválóbb műépítész sem képes egy nagy épület egy kisebb részének tervrajzából helyes következtetéseket vonni az egész épület helyes megalkotásáról, úgy mi sem vagyunk képesek a felett végleges ítéletet mondani, vajjon a tárgyalás alatt álló törvényjavaslat helyes-e vagy sem, ha el nem bíráljuk, ha vizsgálatunk tárgyává nem tesszük az összes állami alkalmazottak helyzetének képét.

Ezen szempontból kívánok én lehető rövidséggel a tárgyalás alatt lévő törvényjavaslathoz hozzászólni és itt sajnálatomra a legnagyobb elítélés hangján kell szólanom a mult kormány mulasztásairól. Valamint igen sok más téren, úgy az állami alkalmazottak helyzetének sanálása terén is, midőn a mai koalíciós nemzeti kormány átvette a kormányt, oly sivár helyzettel állott szemben, mely a feladatoknak óriási mennyiségét háritotta reá. A mi kormányunk a legnagyobb nehézségekkel kénytelen megküzdeni, különösen most a XX. századnak irányzata folytán, a mely a socialis helyzetek javításának jegyében áll. (Igaz! Ugy van!) A mi kormányunknak igen nehéz a helyzete, mert évtizedeken át elhanyagolt területei ennek az állami életnek, a mi socialis viszonyainknak egyszerre előtérbe lépnek és követelik a maguk igazát és jogaiknak rendezését, törvénybe iktatását. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Ha, t. ház, csak jogokról lenne szó, azzal

mi megbirkózhatnánk, mert utóvégre is remélem, hogy ha újabb horvát és más hasonló obstrukciók meg nem akadályozzák a törvényhozás működését, igenis lesz módunk és alkalmunk a törvényalkotások terén még addig is, míg e parlament együtt van, sokat és nagyot alkotni.

Másképp állunk azonban a kérdések ama komplexumával, a mely kérdések az állam anyagi megterheltségével járnak és a melyekre figyelemmel lennie e ház minden tagjának kötelessége. E szempontokból kiindulva, méltóztassék megengedni, hogy röviden reflektáljak az állami alkalmazottak érdekében tett eddigi alkotásainkra, valamint azokra a kategóriákra, — egészen röviden és általános-ságban — a melyekről eddig még gondoskodnunk nem lehetett.

El voltam határozva, hogy e kérdéseket szóvá teszem ez alkalommal főbb vonásaiban, fentartva magamnak, hogy annak idején esetleg a költségvetési tárgyalás során bele-mélyedjek egész socialis problémáink mélyébe, részleteibe, ezt fentartva magamnak, mondom, ma egészen röviden inkább csak az egyes momentumoknak néhány szóval való kiemelésére szoritkozva, tárgyalom a javaslatot.

Megerősített szándékomban és kétszeresen kötelességemmel tette a felszólalást nekem, a kinek szerencsém van az állami alkalmazottak ügyében évek óta behatóan munkálkodni, (Éljenzés.) kétszeresen kötelességemmel tette különösen az, hogy néhány nap előtt Bécsben, a delegáció hadügyi albizottságának tárgyalásai során Schönaich tábornagy, közös hadügyminister ur oly dicsérrel halmozott el minket, a melyet legnagyobb sajnálatomra, az állam anyagi helyzete folytán, elfogadni teljes mértékben képes nem vagyok. A közös hadügyminister ur ugyanis a katonatisztek fizetésének kérdésével kapcsolatosan azt mondotta, — az összes lapok tudósítása szerint, — hogy «a fizetésrendezés kérdése jelenleg még nyílt kérdés, de bizton remélem, — mondja a hadügyminister ur, — hogy e kérdés minden irányban kielégítő megoldásra fog találni; reményemet a magyar nemzet bölcs belátására, igazság-érzetére és lovagiasságára alapítom, a melylyel az 1908-iki állami költségvetésben saját hivatalnokai sürgős szükségletével bőséges mértékben számol. (Mozgás.) Sajnálatomra, a hadügyminister ur e dicsérete teljesen helyt nem áll. Helyt nem áll pedig a következők miatt.

Igaz, hogy legnagyobb állami üzemünk, az államvasutak alkalmazottjainak illetményeit a törvényhozás igen szépen rendezte. Oly szépen, hogy néhány kisebb sérelem kivételével én, a ki e kérdésekkel itt is, másutt is, behatóan foglalkoztam, erről csak az elismerés hangján szólhatok. Megalkotta e törvényhozás a tanítói fizetések rendezését oly módon, a mely ugyancsak úgy az állami, mint a felekezeti tanítók jogos igényeit legalább is nagyjában kielégíti. A t. ház a maga alkalmazottainak anyagi helyzetét ugyancsak igen szépen rendezte és végül ma ott tartunk, hogy a birói és ügyészi kar illetményeit rendezzük, rendezzük oly módon, a mely tekintettel különösen arra, hogy a mint maga a t. igazságügyminister ur is kijelenti, e rendezés csak átmeneti jelleggel bír, a mely remélhetőleg néhány éven belül egy végleges és teljesebb rendezéssel fog betetőzteni.

Ha idáig terjed az igen t. hadügyminister ur dicsérete, ezt köszönettel elismerem és nyugtázom. Ámde ő excellentiája valószínűleg nem volt abban a helyzetben, hogy állami költségvetésünknek többi rovatait végigtanulmányozhatta volna, mert különben nem dicsérhetett volna bennünket ennyire. Én szeretném, ha a közös hadügy-

minister urnak módja és alkalma volna, hogy csak azt a két nagy fasciculusra terjedő memorandumot és kérvényt, a mely nálam található, elolvassa és tudomást szerezhetne belőle arról, hogy az állami alkalmazottaknak még mennyi és köztünk mennyi eddig nem teljesített jogos kívánalmuk van. (Igaz! Ugy van!)

Gaál András: A pénzügyi tisztviselők!

Gr. Batthyány Tivadar: Azt mondja az igen t. közbeszóló barátom, hogy a magyar pénzügyi tisztikar fizetése is rendezetlen. Ezekre is utalni akarok és mindazokra, a kik még rendezve nincsenek, de a magam szempontjából ne vegyék roszt néven, ha nem a pénzügyi tisztviselőknél kezdem, hanem kezdem a legeslegszegényebbekben, az állami napidíjas hivataloszlók ügyével. (Halljuk! Halljuk!)

Mélyen t. uraim, tessék megpróbálni napi két koronával Budapesten akár magányosan, akár családosan megélni! Ezekre, valamint az állami napidíjasokra, a díjnokokra külön felhívom itt is, mint voltam bátor más alkalommal és más helyen is, az igen t. pénzügyminister ur figyelmét. Minthogy nem jelszavak után indulok, hanem mindig igyekszem a való helyzetet felkutatni, a való szükségletek szerint az egész vonalon egy bizonyos skálát megállapítani, hogy kinek kell több, kinek kell kevesebb, kinél sürgősebb, kinél kevésbé sürgős a segélyezési akció, úgy az állami napidíjasok tekintetében három kategóriát lehet felállítani. Azoknak a fiatal jogászoknak, műegyetemi hallgatónak, kik csak átmenetileg, inkább csak azért szolgálnak, mint napidíjasok, inkább csak azért küldik szülőik őket átmenetileg a napidíjas pályára, hogy szabad idejüket inkább a hivatalos formáknak elsajátításában, semmint a kávéházak füstös levegőjében töltsék el, a kik oda inkább tanulni, mint keresni mennek, ezeknek a segélyezése nem olyan fontos.

Fontos, de még sem a legégetőbb a segélyezés azon állami napidíjasoknál, kik nyugdíjasai amugy is az államnak és mint állami nyugdíjasok mellékkeresetképp pályáznak és kapnak napidíjas szolgálatot, a kik tehát nem kizárólag a napidíjból, hanem a nyugdíjuk és napidíjuk összetételéből élnek meg. A legsanyarubb és igazán rettentő a helyzete azoknak a napidíjasoknak, a kik kizárólag a napidíjaikból kénytelenek megélni, kik rendszerint családos emberek, kiknek hivatása, életpályája a napidíjas-kodás. Ezeknek a mai napidíjak mellett megélni lehetetlen, itt égetően szükséges a segély. Ezt különösen hangsúlyozom azért, mert miként előbb is jeleztem, elismerem teljes mértékben azt, hogy az állam pénzügyi helyzete nem engedi meg, hogy teszem máról-holnapra a szegedi állami tisztviselői congressus összes petitumait megvalósítsák. Ezt el nem bírja az állam háztartása máról-holnapra. Itt bizonyos fokozatról van szó és mert csak fokozatosan lehet ezeket a problémákat megoldani, azért vagyok bátor és tartom kötelességemnek ezen fokozatosság alapján azokra a kérdésekre különösen felhívni a t. ház figyelmét, a melyekben a megállás, a továbbvárás majdnem lehetetlen.

Magát ezt a törvényjavaslatot mintegy kiegészíteni volna hivatva az igazságügyi kezelő személyzetnek a helyzetén való javítás.

Wekerle Sándor miniszterelnök (közbeszól).

Gr. Batthyány Tivadar: Engedelmet kérek, elismerem teljes mértékben az igen t. miniszterelnök ur jóindulatát, a közbeszólást is honorálom, sőt mindjárt rá is fogok térni, mert a legnagyobb tárgyilagossággal kívánom ezeket a kérdéseket taglalni. Csupán a helyzet illusztrálására vagyok bátor constatálni, hogy az igazságügyministerium

által kiadott legutolsó 1905. évi sematizmus szerint a tisztviselői rangsorból azt látom, hogy vannak irodatisztek, a kik 1871, 1875, 1879, 1882, 1886 stb. óta mindig egy és ugyanazon rangban vannak. Ugyanigy vagyunk az írnokokkal is. Ott is a kinevezettek közt egyesek 1883, 1888, 1892, de egy egész sorozat 1871, 1872, 1873 és egy 1874 óta bir kinevezéssel. Méltóztassanak meggondolni, 30 és több évig egy rangosztályban lenni a nélkül, hogy az automatikus előléptetés biztosítása mellett ők akkor, midőn családjuk megszorodik, midőn költségeik minden téren gyarapodnak, megfelelő előmenetelben részesüljenek; ez tarthatatlan állapot.

Rá kívántam erre utalni azzal, hogy évtizedes mulasztásokkal állunk szemben, a melyeknek orvoslását a jelenlegi kormány a folyó évi költségvetésben már megkezdte; megkezdte azzal, hogy a törvényszéki irodaigazgatók közül ötöt magasabb fizetési osztályba helyez, az írnokok közül 600-at a X. fizetési osztályba soroz, vagyis 600 új állást kíván kreálni, úgy hogy a fele az idén, a másik fele pedig a jövő évben töltsék be.

Ez igen helyes intézkedés, a mely azonban egymagában véve a régi bűnöket azonnal teljesen sanálni nem tudja. A teljes sanálást az egész vonalon az összes tisztviselőkre nézve csak egy módon lehet elérni: ha az automatikus előléptetés elvét valósítjuk meg az állam alkalmazottainál ép úgy, a mint megvalósítottuk a vasutasoknál és a korpótlékok rendszerének törvényesítésével a tanítóik karban. Ez volna a végleges megoldás, a melyről azonban elismerem, hogy bizonyos átmeneti idő kell hozzá és hogy ez az átmeneti idő bizonyos nehézségekkel jár. De utalnom kell arra, hogy a míg az automatikus előléptetés rendszerére át nem megyünk, az állampénztárral szemben felmerülő követelések mindig fokozódni fognak. Megmondom egész röviden, miért.

Ma az az állami tisztviselő, a ki belép a szolgálatba, tudja, hogy csak annyi előmenetele van egyik rangfokból a másikba, a mennyi Vordermann — mint a német mondja — elhal, vagy nyugdíjba megy, vagy a mennyi új magasabb állást rendszeresítenek. Ez az új állásrendszeresítés, a melyet tisztviselői nyelven statusrendezésnek neveznek, már egy betegségi állapota a mi egész állami adminisztrációnknak, mert az összes állami tiszt alkalmazottak szinte arra vannak kényszerítve, hogy egész működésüket oda irányítsák, hogy mentül több új állás rendszeresítése váljék szükségessé. A mint azonban egyszer az automatikus előléptetésre térünk át, maguk az állami alkalmazottak lesznek azok, a kik a közigazgatás egyszerűsítésére fognak dolgozni, mert akkor már nem lesz érdekük, hogy több új állás rendszeresítésére törekedjenek, hanem inkább az lesz az érdekük, hogy a közigazgatás egyszerűsítésével inkább az ő munkakörük csökkenjen.

Igy van ez határozottan. Én látom ezt más téren is, látom a vasutnál, látom mindenütt. Mindenütt meg van a törekvés a statusrendezésre. Ezt elő is kell mozdítani mindaddig, a míg a végleges rendezés az automatikus előléptetés alakjában törvénybe iktatva nem lesz. És midőn a t. kormány figyelmét felhívom erre, kérem, hogy valamint az igazságügyi kezelő személyzet körében megkezdette a rendezési akciót, terjeszse ki azt az összes állami kezelőszemélyzetre. Felhívom figyelmét a pénzügyi, fogalmazói adóhivatali tisztviselőkre, posta- és távirda-testületekre stb., a hol a helyzet a legsanyarubb, a legszánalmasabb.

Ez alkalommal egyuttal felhívom a közös hadügy miniszter ur figyelmét arra, hogy óriási tévedésben van, h

azt hiszi, hogy azzal, a mit az 1908-ik évi költségvetésben felvettünk, a magyar állam tisztviselőinek ügyét már sa-náltuk. Ezt annál kevésbé lehet szó nélkül hagyni, mert ez könnyen félremagyarázásokra adhat alkalmat. (Igaz! Ugy van!) Nekünk első sorban azokról kell gondoskod-nunk, a kik a legrosszabb helyzetben vannak és csak azután mehetünk át fokozatosan azok helyzetének sanálására, a kik de facto nincsenek kellőképen honorálva, de viszony-lag mégis kevésbé roszul állnak, mint a többiek. (Igaz! Ugy van!)

Ezek közé sorozom én a katonatisztek is. Én soha nem tagadtam, itt is elismerem, hogy a katonatiszteknek, különösen az alsóbb rangsorban állóknak, illetményei a mai kor követelményeinek, a mai megélhetési viszonyoknak teljesen meg nem felelnek, azonban constataínom kell, — és ezt adatokkal kívánom illusztrálni — hogy a katonatisztek aránylag mégis jobban vannak dotálva, mint a kiket mi még nem rendeztünk. Nem akarnám a t. ház becses figyelmét soká igénybe venni, csak egy terrénra kívánok kitérni és ez a lakáspénz kérdése. (Halljuk! Halljuk!)

Azt, azt hiszem, mindenki tudja, hogy olyan állami alkalmazott, a ki a hivatalosan megállapított lakáspénzéből tányleg lakást kaphatna, alig van. Hogy áll ez a kérdés — és ezt az igen t. hadügyminister ur szives figyelmébe szeretném ajánlani — összehasonlítván a katonai és polgári alkalmazottak között? (Halljuk! Halljuk!) Egy összeállítást csináltattam magamnak. Ne méltóztassanak megjedni, nem fogom az egészet felolvasni, (Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) csak egynéhány adatot kívánok felemlíteni. Méltóztatnak tudni, hogy az állami tisztviselők illet-ményeinek rendezéséről szóló törvény értelmében az állami tisztviselők négy lakbérosztályba vannak sorozva; az elsőbe tartozik Budapest, Fiume és a külföldön szolgálók, a II., III. és IV-be az ország többi városai és falvai.

A katonai lakbér másképp van rendezve, Budapesten külön, és azonkívül tíz kategóriába van osztva. Az állami polgári tisztviselők lakbérosztályai össze vannak kombinálva a katonáival, úgy, hogy rendszeren három katonai lakbér-osztály egy polgári lakbérosztályal jön össze. A legfon-tosabb természetesen az első és második kategória, mert hiszen, mint méltóztatnak jól tudni, az államnak úgy polgári, mint katonai alkalmazottainak legnagyobb része a városok-ban összpontosítva, ott szolgál.

A katonai lakáspénzek tekintetében constatólom, hogy az V. rangosztálytól lefelé, — az V. rangosztályon felüli lakáspénzekkel, a hol egyes altábornagyok-, tábornagyok-ról van szó, államtitkári, ministeri ranggal, a midőn itt az állami tisztviselők összességéről beszélek, külön foglalkozni nem szükséges, ezek más elbírálás alá esnek — az V. fiz. osztályban a katonai lakáspénz Budapesten 2800 korona, a polgári tisztviselőké 2000 korona, tehát a katonák 800 koronával kapnak többet, mint a polgári tisztviselők. A VII. rangosztályban a katonai lakbér Budapesten 2024 kor., az ugyanazon rangbeli állami tisztviselőké 1200 kor.

Egy hang (balfelől): Ezért kell emelni a katonatisztek fizetését!

Gróf Batthyány Tivadar: . . . tehát a katonatisztek 827 K-val kapnak többet. A VIII. fizetési osztályban a katonai lakáspénz 2024 K, a polgári lakpénz 1000 K, a differentia a katonatisztek javára 1024 K. Így van ez a IX. rangosztályban is, a hol 660 K-val kap többet ugyan-azon rangbeli katoná, a X-ben 133, a XI-ben pedig 236 K-val kap többet a katonatiszt. S itt olyan arányok jönnek ki, hogy pl. egy VII. rangosztálybeli, tehát alezredesi

rangnak megfelelő állami tisztviselő kap 1200 K-át, míg egy IX. rangosztálybeli, tehát századosi rangban levő katonatiszt kap 1460 K-át, tehát a két rangosztályal alatta levő katonatiszt még mindig 260 K-val kap többet. Ez az arány ma különösen az első, második és harmadik lakbérosztályba tartozó polgári lakbéreknek megfelelő katonai lakbérek-nél, míg a IV-nél, vagyis a falvaknál a differentia csekélyebb, sőt egyes helyeken nincs is a tiszték javára előny. A má-sodik osztályból kiemelem a VII. fiz. osztályt, a hol a polgári tisztviselő kap 840 koronát, a katoná 1724, 1604, illetőleg 1464 K-át, a differentia tehát 884, 764 és 624 K. (Zaj a baloldalon.)

Ha azt mondja Bozóky Árpád t. képviselőtársam, hogy ez a delegatio dolga, akkor kijelentem, hogy én nem avat-kozik bele a delegatio dolgába, én való tényeket consta-tálok, a melyekből az egész vonalon levonom a konzek-venciát. Az első konzekvencia az, hogy egy percig se ki-fogásolom azt, hogy a katonatisztek ilyen lakáspénzeket kapnak, ezek teljesen méltányosak, ezekért a lakáspénzekért kaphatnak, de kevesebbért nem kaphatnak a maguk tár-sadalmi állásához mért lakást, ez tény; abszolte nem kifogásolom azt, hogy a katonatisztek ilyen lakáspénzt kapnak, hanem igenis, ezzel elsősorban a közös hadügy-minister urral szemben, de az igen t. házzal szemben is be akartam igazolni azt, hogy az állami tisztviselők, a midőn lakáspénzmiseriákról panaszkodnak és a midőn azoknak orvoslását kérik, teljesen jogos és méltányos alapon állanak. És hogy mennyire nem tuloznak az állami tisztviselők a maguk kérelmeivel, ebben a tekintetben egyszerűen utalok arra az egy tényre, hogy a míg a katonai lakbérnek az V. rangosztályban 2800 korona a maximuma, addig az a maximum, a melyet a szegedi congressuson kértek a tiszt-viselők, 2500 korona, tehát aránylag még mindig keve-sebbet kérnek, mint a mennyit a katonatisztek kapnak.

T. ház! Én igenis azt hiszem, nekünk figyelemmel kell lennünk arra, hogy itt 100—120 ezer állami alkal-mazottat ne brüszkirozzunk azzal, hogy a sorrendben őket mellőzzük. Én ismétlem, nem azt kérem, hogy összes kérel-meiket most teljesítsük, hanem, hogy mielőtt a katonatiszti fizetések emelésébe belemehetnénk, itt a kérdés politikai részéről természetesen nem nyilatkozom, de egyszerűen vonatkozással az állam polgári alkalmazottaira, míg az állam polgári alkalmazottainak legégetőbb sérelmeit nem tudjuk orvosolni, addig ne erőltesse a közös hadügy-minister a katonatiszti fizetések javítását. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.)

Erre, t. uraim, két okom van — mondom, a politikai momentumokra nem terjeszkedem ki. Az egyik ok az, hogy én mindig óhajtom — hisz magam is még ma is tartalékos tiszt vagyok — hogy a polgárság és katonaság között a legjobb egyetértés álljon fenn. (Helyeslés a baloldalon.)

Az igen tisztelt hadügyminister urnak, valamint azoknak az osztrák köröknek, a melyek, egyáltalában nem akarom itt szándékaikat pertraktálni, egyszerre oly nagyon lelkesednek a katonatiszti fizetések eme-léseért, figyelmébe ajánlom, vigyázzanak, hogy ha 120.000 magyar állami alkalmazottat brüszkirozzunk azzal, hogy nekik azt mondjuk, nincsen pénzünk, a katonatisztek részére pedig van, a midőn azok kevésbé rosz helyzetben vannak, mint a polgári tisztviselők, ezzel az ellentéteket kiélesítjük. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Én az ellen-tétek elsimitása, a békés együttérzés, a békesség érdekében kérem tehát az igen t. ministerelnök urat arra, hogy a legégetőbb kérdések tekintetében menjen el a pénzügyi

helyzet adta keretekben a legmesszebbmenő előzékenységig azzal a toldással, hogy a régi latin közmondás szerint bis dat, qui cito dat. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

A másik momentum, a melyre utalni akarok, a katonatiszti fizetésemelés ilyen előtérbetolásánál, az, hogy emlékeztetni óhajtanék arra, hogy egy császári és királyi tábornagy volt az, a ki elfoglalta Magyarország miniszterelnöki székét és Magyarország miniszterelnöki székéből beledobta a legszélsőbb socialis problémák megoldását a magyar közvéleménybe. Fejérvary Géza báró kormányzatának eredménye, positiv eredménye csak egy van, talán már itt is, vagy máshol elmondottam, és ez az, hogy az éheseznek nem tudott kenyeret adni, hanem igenis adott hatékony étvágygerjesztőket. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Az egész vonalon, az állami alkalmazottaknál épügy, mint a munkásságnál, minden foglalkozási téren fölingerelték a kedélyeket, ígértek nekik, biztatták őket követeljetek többet és nem adtak nekik semmit. Ezt a helyzetet is átvettük mi a leltárban, a melyben átvettük — és ennek nagyon örülök — az általános szavazati jog megvalósítását is. Ámde az általános szavazati jog megvalósításának vannak konzekvenciái; ennek legfőbb konzekvenciája, hogy nekünk az állampénztár megterhelhetése tekintetében számolnunk kell azzal, hogy nagy socialis problémák előtt állunk s ezeket csak nagy kiadásokkal és nagy állami terhekkel lehet megvalósítani.

Ezen nagy állami kiadásokra nekünk ide bent a socialis problémák megoldására van szükségünk. Vessen Schönaich hadügyminiszter ur először az ő tábornagy kollégájára, Fejérvary Géza tábornagy urra, akkor, a mikor ma kénytelenek vagyunk számolni azzal, hogy a mig idehaza a legégetőbb kívánalmakat ki nem elégítjük... (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Sümegei Vilmos: Darabont kegydíjak helyett a napi-dijasoknak adjunk pénzt!

Gr. Batthyány Tivadar: ... addig nem vagyunk abban a helyzetben legkevésbé sem, hogy ellenszolgáltatások nélkül nagyobb áldozatokat hozunk meg a közös hadseregnek. (Élénk helyeslés és éljenzés a baloldalon.)

Én kijelentem, hogy ha igenis képesek leszünk az állami alkalmazottaknak legszükségesebb igényeit kielégíteni, akkor — de csak is akkor — hajlandó vagyok belemenni a tárgyalásokba a katonatiszti fizetésrendezések tekintetében, de igen természetesen nem úgy, hogy egyoldaluan adjunk, hanem ha kapunk is, illetve ha kap a nemzet.

Ezeket kívántam elmondani. Magát a törvényjavaslatot készséggel elfogadom. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Országos Egyesületünk

igazgató-választmánya f. hó 5-én, Benedek Sándor elnöklété alatt ülést tartott.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldi *Fekete Benő* kir. tanácsos, adófelügyelő-helyettes és *Bogárdi Jákó* járásbírói irodatisztet. Bejelenti, hogy Miskolcon az Egyesületnek egy vidéki köre van alakulóban, a mely f. hó 16-án tartja alakuló közgyűlését. *Sulyok Elek* pénzügyi számtanácsos, a ki a miskolci alakulat létesítésén fáradozik, a központhoz intézett levelében a miskolciak abbéli óhaját fejezte ki: vajha az alakuló közgyűlésre *Andor Endre dr.* miniszteri osztálytanácsos is eljönne. Elnök ennél fogva felkéri *Andor Endrét*, hogy vele együtt utazzon Miskolcra, a hol a központot képviselni fogják. (Helyeslés.)

Stassiák Jenő postatakarékpénztári számvizsgáló felmenti a hírlapok azon közlését, mely szerint az osztrák delegációban oly nyilatkozat tétetett, mintha az állami tisztviselők fizetése és lakpénze ujabban rendezve lett volna és mintha az nagyobb volna, mint a katonatiszteké. Ez az állítás tarthatatlan. Sajnosan tapasztalja, hogy nem találkozott országgyűlési képviselő, a ki ezt megcáfolta volna. Pedig erre szükség van, mert az ilyen téves vélemények ártanak a mi törekvéseinknek. Ha összehasonlítjuk a katonatisztek és a polgári tisztviselők fizetését, látni fogjuk, hogy mi huzzuk a rövidebbet. Kéri Csikvári Jákót is, méltassa ezt a kérdést figyelmére és szóljon hozzá lapjában, hogy a téves fogalmak elenyészzenek. Az állami tisztviselők mindenképp kevesebbet kapnak. Itt az ideje most már, hogy megkérdezzük a kormányelnököt: kapunk-e jobb lakbért, vagy nem? Lássunk egyszer tisztán. A legközelebbi közgyűlésen is foglalkozni kell ezzel a kérdéssel.

Biró Benedek dr., állami számvevőszéki számtanácsos azt hiszi, hogy az illetékes körök teljesen tisztában vannak azzal, hogy a katonatisztek és a polgári alkalmazottak összehasonlításában lényeges különbségek vannak. Hiszen Batthyány Tivadar gróf legutóbbi képviselőházi beszédjében maga is felhozott egy-két adatot, a melyek azt igazolják.

Móczár Elemér dr., állami számvevőszéki számtanácsos, sajnálja, hogy az elnök nincsen jelen, mert hozzá akart néhány kérő szót intézni. Azt tapasztalta ugyanis, hogy egyes tisztviselők ujabban a *Népszavába* kezdenek írogatni. Az igaz, sok bolondot irnak össze-vissza, mégis szomorú és megrendítő dolog, hogy már a mi sorainkban is vannak, a kik a socialismus felé hajlanak. Ennek közelfekvő oka a nagy nyomorúság, a melyben a tisztviselők élnek. Hiszen a mostani februári lakbérnegyed alkalmával ijesztő mérvben dolgozott ismét a lakbérzúsora. A kormány ezzel szemben semmit sem tesz, még ígéretet sem tesz az iránt, hogy rövid idő alatt ezt a kérdést megoldja. Pedig itt valamit tenni kell. Felvilágosítani kell a miniszterelnököt, hogy tisztán lássa a helyzetet. Segítsen azonnal, esetleg a törvényhozás utólagos felhatalmazása reményében. Emelje a lakbért, ha kell, hiteltulépéssel. Az egyesület elnökségét kéri, tegyen e tekintetben lépéseket.

Hegyeshalmy Lajos dr., keresk. miniszteri osztálytanácsos: a lakbérkérdéssel a legközelebbi közgyűlésnek foglalkozni kell, mire nézve indítványt is tesz. Az elnök világosítsa fel az elkeseredett hangulatról az illetékes köröket.

Andor Endre dr.: Stassiák felszólalásából azt látja, hogy a katonák fizetése ma már nagyobb, mint a mienk. Ha így áll, akkor feltétlenül szükséges, hogy az Országos Egyesület választmánya egy tárgyilagos nyilatkozatot tegyen közzé a napilapokban, a melyben számbeli adatok közlésével bebizonyítja, hogy az az állítás, mintha a katonatisztek rosszabbul volnának fizetve, mint mi, nem felel meg a tényeknek. A mi a lakbéremelés kérdését illeti, erre nézve tudtával az elnök megígérte, hogy a költségvetés tárgyalása során fel fog szólalni és kívánni fogja, hogy a lakbéremelésre szükséges összeg még a folyó évi költségvetésbe vétessék fel. Ezt a kérdést tehát okvetlenül az elnökkel kell elsősorban megbeszélni. Tán Benedek Sándor társelnök urat kérjük erre fel.

Futó Ferenc: a mellett van, hogy a lakbérkérdés okvetlenül vétessék fel a rendes közgyűlés tárgysorozatába.

Laub Rezső itélőtáblai s. h. főigazgató ellenzi a nyilatkozatnak hírlapokban való közzétételét, mert a fizetésnél nem talál eltérést katonaság és a polgári tisztviselőknél. Csak a lakbérnél mutatkozik lényeges eltérés. Ezzel szemben Erdős József járásbírói írnok kívánja az összehasonlítás közzétételét, mert a XI. fiz. osztályban nagy a különbség.

Elnök: Ha össze akarjuk hasonlítani a katonatisztek és a polgári tisztviselők illetményeit, akkor az összes fokozatokat kell számba venni. Annyit konstatálhat, hogy a katonatisztek fizetése nem magasabb, mint a tisztviselőké. Csak a lakberek magasabbak. Tehát Laub Rezső állítása a helyes. De másrészt megfontolandó, vajjon állást foglaljunk-e egyáltalában a tisztviselők fizetése emelése ellen? Ezt

tán ethikai szempontból sem teheti a választmány. A kérdés ma politikai kérdéssé vált, mi pedig ne politizáljunk... Elismeri, hogy a lakbéremelés kérdését napirenden kell tartani, de ne vegyítsük azt össze mások dolgaival. Az állami tisztviselők bajainak forrása ott van, hogy a javítást a nagy testület mindég részletenként kapta. Az emelés nem történt egységesen és mert mindég csak egyes szakmáknál rendezték, mintegy parcialiter, az illetményeket, előállott az az eset, hogy mire a legutolsónak maradt szakmakör tisztviselőire kerül a sor, már ismét az első sorban kielégítettek kezdettek panaszkodni. És nem is lesz megelégedés és megnyugvás, míg a javítás egyszerre és minden szakmakörre kiterjedőleg nem történik. De ha már benne vagyunk ebben a bajban, ne tetézzük a mi sérelmeinket azzal, hogy más osztályok ellen teszünk közzé nyilatkozatokat. Ez nem lehet a mi feladatunk.

Andor Endre dr. félreértette Stassiák előadását. Most tudja, hogy a katonák fizetése nem nagyobb, mint a mienk, tehát visszavonja indítványát.

Bogárdi Jákó: Ne keverjük össze a mi dolgainkat a katonákéval. Sürgessük csak a lakbéremelést, ez a legégetőbb kérdés.

Elnök összefoglalja az elmondottakat. A lapokban közzé fogja tenni, hogy a választmány ismételve foglalkozott a lakberek felemelésének kérdésével. Kívánja, hogy a lakberek a katonatiszti lakberekhez hasonlóan emeltesenek. Elhatározta továbbá a választmány, hogy a lakbérkérdést felveszi a legközelebbi rendes közgyűlés tárgysorozatába. Ezzel Hegyeshalmy Lajos dr. indítványa is elintéztet nyert. Ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

Titkár jelenti, hogy újabb 60 új tag jelentkezett. *Pénztárnok:* hogy az egyesület pénzálladéka 3679 korona; *ellenőr:* hogy a taglétszám 7166; ebből fővárosi 1806, vidéki 5360.

Fejér Vilmos államnyomdai osztályvezető javasolja, adják ki az alapszabálytervezetet a vidéki alakulatoknak, hozzászólás végett.

Andor Endre dr.: Ezt csak akkor tehetjük, ha a választmány a tervezettel szemben már állást foglalt. Újból sürgeti a tagdíjaknak progressív mérvben való megállapítását. Így határozott a szegedi congressus is.

Elnök, többek hozzászólása után kimondja a határozatot, mely szerint a tagdíjak következőleg állapíttatnak meg, és pedig: a XI. fiz. osztályban levő tisztviselők 4 K; a X-ik fiz. osztályban levők 6 K; a IX-ben és VIII-ban 8 K; a VII. és VI-ban 10 K; az V. és IV-ben 12 K tagdíjat fizetnek. Ebből a vidéki alakulatok kapnak évente 1 koronát, de megkapja minden egyes tag az egyesület hivatalos lapját ingyen. Ezen az alapon újból átdolgozzák a tervezetet, aztán megküldik ezt a vidéki köröknek hozzászólás végett. Az alapszabálymódosítást rendkívüli közgyűlés elé viszik. Következik az évi rendes közgyűlés idejének meghatározása. Az idei közgyűlés március 8-án fog megtartatni. A hely később lesz közzétéve. A közgyűlés tárgysorozata lesz: az évi jelentés előterjesztése; a számvizsgálók jelentése, a felmentvény megadása; a költségvetés megállapítása; a lakbéremelés kérdése és esetleges indítványok. — Következik a közigazgatás egyszerűsítése tárgyában kiküldött albizottság által tett javaslat tárgyalása.

Fejér Vilmos: Miután az albizottság javaslatát a választmány minden egyes tagja megkapta és így azt módjában volt tanulmányozni, tán el lehetne azt fogadni minden vita nélkül.

Elnök: miután senki sem kíván a tárgyhöz szólni, kimondja a határozatot, hogy a javaslat minden egyes miniszternek meg fog küldetni. Az ülést bezárja. (Felkiáltások: éljen az elnök.)

Post festa.

A m. kir. adóhivatali tisztviselők nagy testületében a hosszú mellőztetés és hátraszorítás miatt az elkedvetlenedés hurjai úgy meg vannak feszítve, hogy azokra az igazán atyai szavakra, melyeket különösen az ugynevezett kisebb küldöttség a budai palotában hallott, igazán szükség volt. És mi, a kik ott voltunk, azon erős meggyőződéssel távoztunk, hogy sorsunk ma ott jó kezekben van letéve.

Érezzük és látjuk sötét helyzetünknek derengését. Csakhogy a megváltásunknak nem szabad soká késni. Becsületes és az emberi erőt a végtelenségig elcsigázó szolgálatunk kell, hogy már a folyó évi költségvetésben méltánylásban részesüljön, mert féltő, hogy a hosszú várakozásból eredő csalatkozás érzete magára a szolgálatra fog mérhetetlen veszteséget hozni.

Nem hagyhatom ezuttal szó nélkül azt az eljárást, hogy kartársaimból egynéhányan, az adóhivatali congressust megelőzőleg, programmon kívül összejöttek, megállapodtak mindenben s mikor aztán az a 400 tisztviselő a nagygyűlésen megjelent, a tárgyhöz hozzászólni senkit sem engedtek.

Az eszméket monopolizálni nem lehet. Ha a congressus azért terveztetett, hogy azon gondolkozásainkat kicserélve, ebből a szükségeseket és az életrevalókat leszűrjük és felhasználjuk: akkor a terrornak nem volt helye.

Nem kutatom, hogy az az előleges szűkkörű értekezlet apropos volt-e, vagy pedig közös megbeszélés szülte. Részemről nem is kesergek rajta, de fel kellett említenem azon hangosan elejtett kifakadások miatt, a miket éppen ezért több oldalról hallanom kellett. Véletlen, vagy szintén a szűkebb körű elhatározásból történt-e: nyitva maradt a congressus programmpontjának egy nagyon fontos része.

A most már megalakult *«Kir. adóhivatalok országos egyesületének»* * bevallott célja bennünket érdeklő ügyekben eljárni. Feltárni szolgálatunknak elavult, rossz és az ügymenetre kerékkötőül szolgáló intézkedéseit. Rámutatni azon dolgokra, melyek bennünket igazságtalanul sújtanak és ezt nemcsak az intézőkörökkel közölni, hanem bevinni az adózó nagyközönség körébe is azt a meggyőződést, hogy a miken változtatni akarunk és hogy a miként azt mi óhajtjuk, elsősorban sürgős állami érdek.

Szó sem fér hozzá, hogy ezt a célt csakis a szaksajtó útján lehet elérni. Lap kell tehát az Egyesületnek. Ebben mindnyájan egyetértünk. De hogy ezt a megválasztott választmány, hogyan gondolja és tervezi, hogy továbbá ki legyen annak szerkesztője stb. stb., noha ez a kérdés programmban volt, a nagygyűlés elé azzal nem állottak. Szóval az Adóhivatalnokok Országos Egyesületének ma bevallott és elismert sakközlönye nincsen. Fontos dolog ez kérem! A teher mellett roppant anyagi és erkölcsi felelősséget vállalnak majdan azok magukra, ha e lapot a nagy testület megkérdése nélkül megindítják. Nem csinálok titkot belőle, hogy *egy tisztán adóhivatali dolgokat tárgyaló lapnak eszméjét nem helyeslem.* Nekünk nem az a célunk, hogy *szűk körünkben* fájdalmainkat és óhajainkat elkeseregjünk. A mit irunk, azon meggyőződésben kell irnunk, hogy a: nemcsak az adóhivatalisták, hanem az összes állami alkalmazottak, sőt a nagy közönségnek számot

* Itt egy közjogi tévedés forog fenn. Kir. adóhivatal nálunk nem létezik. A horvátországi adóhivatalokat hivatalosan királyinak mondják. Ezt is helytelenül. Mert valójában azok is m. kir. adóhivatalok. Hazánkban csak magy. kir. adóhivatal létezik és így az adóhivataliak egyesületének címe helytelen és szabályellenes
Szerk.

tevő hányada is olvasni fogja. Ezen az uton tudjuk csak eloszlatni a rólunk táplált téves nézeteket és kényszeríteni az intéző köröket arra, hogy azt az elismerést megadják, melyet testületünk intelligenciája megkövetel.

Van az állami tisztviselőknek szaklapja. Sokkal nagyobb érdekem állanak ennek háta megett, hogy némi felmerült, azonban ma már teljesen elintézett félreértések miatt szakítanánk vele és e miatt magunkat az elseparálás veszélyébe döntenők. Az «Állami Tisztviselők Lapja» volt az, mely három évtized óta egyedül küzd érdekeinkért; mely ügyünket akkor is napirenden tartotta, a midőn sok oldalról támadtatott. A közös érdeknek mindent alá kell rendelni. A kik pedig olyan szellemi töke felett rendelkeznek, melyek kitűzött célunkat vannak hivatva szolgálni, elég teret találnak nyilvánosságra hozni annak hasábjain.

Turóczy Gyula,
m. kir. adótárnok.

A pénzügyi közigazgatás egyszerűsítése.

A képviselőház pénzügyi bizottságának előadója f. évi január 13-án terjesztette a ház elé az 1908. évi költségvetés letárgyalásáról szóló jelentést. Ebben a jelentésben hangsúlyozta az előadó, hogy a költségvetés 139 millió koronával több kiadást irányoz elő, mint az 1907. évi volt.

Felemlíti a jelentés azt is, hogy a fokozódó kiadások között a személyi kiadások tétele 1908. évre 31 962,384 koronával van felvéve. És javasolja, hogy, bár az állam teherviselő képessége növekedett és az állam bevételei folytonosan fokozódó tendenciát mutatnak, az államnak ezzel a teherviselő képességével számot kell vetni és a rohamosan emelkedő személyi kiadásokat az igazgatás egyszerűsítésével kell ellensúlyozni.

Ezek a fontos kijelentések készítetnek arra, hogy a pénzügyi közigazgatás egyszerűsítéséről némely észrevételt kockáztassak.

A belügyi közigazgatás egyszerűsítése tudvalevőleg az 1901: XX. tcikk és az 1902: III. tcikk intézkedései által nyert megoldást. Bármily üdvös volt is azonban ez az intézkedés a belügyi kormányzatra nézve, az még sem felelt meg a végső célnak, mert az életbe léptetett egyszerűsítési eljárás egyoldalú. Ugyanis a belügyi közigazgatás vállalásairól levett terheket átrakta jó részben a pénzügyi közigazgatásra, minek következtében ez utóbbi lényegesen megterhelhetett és ügkörre kiterjesztetett. Lényegében tehát nem egyszerűsítés, hanem *munkaáthárítás* történt.

Jelenleg az a helyzet, hogy a sablonok és a szövevényes administratio tömkelegében a megnövesztett munkateherrel a pénzügyi közigazgatás alig képes mozogni. A munkaerő elégtelen, az üres állások betöltése késedelmes és e miatt a munka lassu.

Ennélfogva talán soha sem volt annyira actualis kérdés a pénzügyi közigazgatás egyszerűsítése, mint most, midőn az adóreform a küszöbön áll. Az adóreform törvénytervezetek ugyanis oly nagymérvű intenzív és gondos munkát követelnek, hogy azt a jelenlegi fogalmazási személyzet a *mai munkarendszer mellett* — a kívánalmaknak megfelelően — képtelen lesz teljesíteni. Az adóreformtörvények pontos és lelkiismeretes végrehajtása kiváló állami érdek. Minden körülmények között gondoskodni kell tehát arról, hogy a munkaerő hiányossága miatt a törvények végrehajtása akadályokba ne ütközzék és hogy az adóreform anyagi eredménye biztosítható.

A fogalmazási személyzet szaporítása okvetlenül szükséges volna, de a pénzügyi bizottság előadói jelentésében

említett súlyos okok miatt erre ez idő szerint alig lehet kilátás. Segíteni kell tehát ezen a bajon anyagi áldozatok nélkül. Erre nézve egyik mód lenne a *munka egyszerűsítése* és ezzel karöltve a fogalmazási tisztviselők munkakörének *önállósítása az egyéni felelősség kiterjesztésével*.

A pénzügyi administratio jelenlegi állapotában az egyszerűsítés által sok felesleges munkát lehetne megszüntetni és ez által a munkaerők javarészét produktívabb módon felhasználni. Az egyszerűsítés első és legfontosabb feladatának tartom — a többi között — a jelenleg érvényben levő 1983/1889. P. M. számú «ügyrend» 36., 37., 38., 39. §-ainak megváltoztatását.

A jelzett szakaszok értelmében most minden ügyirat elintézéséhez három tisztviselő munkája szükséges. Nevezetesen: az ügyet elintéző egyik tisztviselő az elintéztet ügyiratot átadja «láttamozás» végett az ügyosztályvezetőnek, a ki azt áttanulmányozva — ha az elintézési tervvel egyet ért — «láttamozza» és átadja egy harmadik tisztviselőnek. Ellenben ha az elintézés módját nem fogadja el, az ügyet maga újra átdolgozza, vagy visszaadja átdolgozás végett az elintéző tisztviselőnek. A kiadmányozási joggal felruházott 3-ik tisztviselő az osztályvezető által láttamozott ügyeket újból áttanulmányozza és hasonló módon jár el, mint a láttamozó tisztviselő, azzal a különbséggel, hogy az általa elfogadott ügyet immár végérvényesen jóváhagyja és kiadja.

Hogy ez a kétszeres felülvizsgálás minő hosszadalmas és költséges procedura, azt hiszem, felesleges bővebben fejtegetnem. A «több szem többet lát» elmélet e téren illuzorius, mert az ügyek fontosságához mérten untig elég garantiát nyújt egy beható felülvizsgálás vagy az elintéző tisztviselő személyes felelőssége. Sőt bátran merem mondani, hogy a munka teljesítése sokkal tökéletesebb és lelkiismeretesebb lesz, ha az egyéni felelősség közvetlenül nehezedik az elintéző tisztviselőre.

A jelenlegi rendszer mellett ugyanis a felelősség egyik tisztviselőről a másikra automaticæ áthárul és végső fokon a jóváhagyást teljesítő tisztviselőt terheli. Magával hozza tehát e rendszer azt, hogy a felelősségnélküliség érzete és ama tudat, hogy a munka ismételt revízió alá kerül, felületesebb munkát producál.

A mai «ügyrend» szabályai folytán azután előáll az a baj, hogy különösen a nagyobb ügyforgalmu pénzügyigazgatóságoknál a láttamozást teljesítő tisztviselők épen nem végezhetnek productív munkát. Sőt az approbans tisztviselő sem, a kinek a vezetés és a szoros értelemben vett igazgatás képezné a fő feladatát. Ez a tisztviselő t. i. az ügyek jóváhagyásával tölti legtöbb idejét, mert eme ügyek nagy száma annyira leköti a munkásságát, hogy az eredeti feladatának nem képes kellőképen megfelelni.

E rendszernek nemcsak anyagi hátránya van, mert a munka a ráfordított erőpazarlás miatt *drága*, hanem ezenkívül káros hatása van a *tisztviselői morálra* is. E munkafelosztás mellett a tisztviselő sem önállóságot, sem kellő szakértelmet nem sajátít el, mert a folytonos gyámkodás alatt munkásságából kihál az ambitio, egyéniségéből pedig a felelősség érzete.

Az előadottak után kétségtelen, hogy a nagyobb fizetésű és gyakorlati képzettségűknél fogva a fontosabb feladatok teljesítésére hivatott munkaerők — improductív ténykedéssel köttetnek le; kétségtelen továbbá az is, hogy a jelenlegi «ügyrend» mellett a munka menetele lassu és költséges. Nyilvánvaló még ezenkívül az is, hogy

a jelzett szakaszok megváltoztatásával az ügyek elintézését *jobbá, gyorsabbá és olcsóbbá* lehetne tenni.

Elismerem azonban azt is, e terv véghezviteléhez okvetlenül szükséges a szolgálati pragmatika megalkotása, melyben a tisztviselők jogai és kötelességei szabályoztassanak és a felelősség elve világosan kifejtessék.

Ilyen előfeltételek mellett e terv megvalósítása akadályokba nem ütköznék, mert a fogalmazási kar erre a hivatásra teljesen kvalifikálva van és gyakorlati képzettségénél fogva is alkalmas.

A többször említett szakaszok rendelkezéseit tehát a fentebb kifejtett érvek méltánylásával akként kellene megváltoztatni, hogy a 36., 37. §-okban említett láttamozás megszüntetendő lenne. A 39. §. intézkedései pedig akként módosulnának, hogy a *felülvizsgálat korlátozásával* az ügyek kiadási joga a tisztviselők között megoszlanék. Világosabban szólva: az ügyek egy részét felülvizsgálat nélkül az elintéző tisztviselő a saját felelősségére adná ki, a másik (fontosabb) részét pedig felülvizsgálatra bocsátaná.

E szerint az önálló intézkedés jogkörét a szakavatottság és kellő gyakorlati képzettség előfeltétele mellett az ügyek fontosságához mérten: 1. a kisebb jelentőségű közben eső intézkedéseket (levelezés, adatbeszerzés stb.) a fogalmazási személyzet *minden egyes tagja önállóan* végezné. 2. az ügyek érdemleges elintézését (végleges intézkedés) a fogalmazási személyzet a *IX. fizetési osztálytól kezdve felfelé* önállóan a saját felelősségük alatt teljesítenék azzal a kivétellel, hogy az elvi jelentőségű, valamint a 200 korona érték substratumot meghaladó, végre a 39. §-ban jelzett egyéb ügyek felülvizsgálat alá bocsátandók.

Ily módon el lehetne érni azt, hogy a munkaerő egy része és pedig a szakavatottabb, nagyobb gyakorlati képzettségű része, felmentve az improductív munka alól, a pénzügyigazgatásban tevékenyebb részt vehetne és munkaerejét hasznosabban fordíthatná az állam javára. Elérhető volna az is, hogy a fogalmazási tisztviselő gyakorlatilag alaposabban és gyorsabban képeztetnék ki és az élethivatásához jobban acclimatizálódna.

Liszky Balint,
pénzügyigazgató-helyettes.

Tisztviselő-egyesületek hazánkban.

(Folytatás.)

XLVII. *Otthon, tisztviselők, altisztek szolgák és munkások házipítési szövetsége, Budapest* (IV., Irányi-utca 27. sz.) Alakult 1907-ben.

Célja: Anyagi nyereszkedés kizárásával Budapest területén, környékén és a vidéken egészséges, szép fekvésű területeken kisebb-nagyobb lakóháztelepek létesítésének az előmozdítása, az építés és telekvásárlás lebonyolítása céljából megbízható pénzügyintézetekkel, építésszel, építési vállalkozókkal és iparosokkal a szükséges szerződések megkötése, a szerződések végrehajtásának ellenőrzése, az építmények felülvizsgálata és átvétele, végül a tagoknak a közszükségletek ellátásával és az építkezéssel kapcsolatos összes érdekeinek védelme és ápolása.

Elnök: hennyei Hennyey Vilmos dr., m. kir. posta-távirdaigazgató.

XLVIII. *Tusculanum magyar tisztviselők országos házipítési szövetsége, Budapest.* Alakult 1906. szept. 20-án.

A szövetséget célja tagjai számára a szövetséget által megszerzett, vagy annak rendelkezésére bocsátott területen családi háznak, vagy háznak lehetőséget legolcsóbb törlesztési hitel mellett való felépítését lehetővé tenni, esetleg már felépített családi lakházakat terhelő kölcsönöknek kedvezőbb

feltételű törlesztéses kölcsönökre való conversióját közvetíteni. E cél könnyebb elérhetése szempontjából a szövetség építési anyagok iparszerű beszerzésével, vagy előállításával is foglalkozhatik.

Tiszteletbeli elnök: *Harmos Gábor* kir. közig. bír. Tiszteletbeli alelnök: *Dr. Márkus Dezső* curiai kiség. bír.

Az igazgatóságban vannak: Álgya Sándor ny. tábornok; Ballai Lajos dr., ker. ministeri tanácsos; Koritsánszky Gyula fővárosi számtanácsos; Kugler Mihály mérnök, máv. felügyelő stb.

Utólag még a következő tisztviselő-egyesületekről kaptunk adatokat:

1. *Aradi posta- és távirda-tisztviselő-sport-egyesület.* Alakult 1906-ban. Védnök: Szél Ernő posta-távirda felügyelő. Ügyvezető-elnök: Fritz Zsigmond posta-távirda tiszt. Alelnök: Gaal Vince posta-távirda főtiszt. Titkár: Dávid Antal posta-távirda tiszt. Jegyző: Jasek Béla posta-távirda segéd tiszt.

2. *Aradi posta- és távirda tisztviselők segélyező-egyesülete.* Elnök: Vértés Dezső posta-távirda tiszt.

3. *Székelyudvarhelyi tisztviselő-kör.* Diszelnök: *Bodola György dr.*, törvényszéki elnök és Stratzinger Emil kir. tanácsos, pénzügyigazgató. Elnök: Emberi Árpád tanár. Titkár: dr. Szövényi László pénzügyi fogalmazó. Ellenőr: Kabdebó József adótiszt.

4. *Országos bírói és ügyészi egyesület.* Alakult 1907. október hóban. Elnök: Grecsák Károly kuriai bír. Társelnök: Bary József nagyváradai törvényszéki elnök. Főtítkárok: Andorfy Károly budapesti V. ker. járásbíró. Igazgatósági tagok: Varga Nagy István pécsi táblabíró. Kepes L. Miklós nagyváradai táblabíró; Somlyódy István szegedi járásbíró és Balsay József szegedi törvényszéki bír. Az egyesület székhelye Budapest.

5. *Igazságügyi kezelőtisztviselők egyesülete.* Alakult 1907. év végén. Elnök: Laub Rezső táblai s. hiv. főigazgató. Másodelnök: Nemes Rezső pestvidéki törvényszéki irodaigazgató. Alelnök: Bogárdi Jákó és Szilágyi József bir. irodatiszt.

6. *Kir. Adóhivatali Tisztviselők Országos Egyesülete, Budapest.* Alakult 1908. évi január 19-én.

Elnök: Sándor Ignác nagyenyedi adótárnok. Alelnök: Korach Fülöp adóhiv. ellenőr, Budapest. Titkárok: dr. Czukor József (Budapest) és Eigner Géza (Pozsony) adótisztek. Pénztáros: Garbóczy Ferenc adótárnok (Budapest).

A választmány tagjai: Kiss József galgóczi adótárnok; Cziráky Iván ipolyvári adótárnok; Czövek István csáktornyai adótárnok; Bráz János löcsei ellenőr; Noga János pécsváradai ellenőr; Pető Ferenc segéd; Krausz Adolf, Meksics Gyula, Janisch Alajos segéd (Budapest); Tóth Kálmán ellenőr; Beke István fogarasi, Bánfi Károly esztergomi adótárnokok; Fraenkel Ignác adótiszt; Popanek Sándor (Pozsony); Iovag Uruszkai Elemér, Czobolovics János segéd, Atyim Demeter, Gajdos Ferenc. (Vége.)

A mi körünkben.

Ausztriában, ha 4-5 ember összejön: egyesületet alakítanak maguk között. Valahány pénzügyigazgatóság: annyi számvevő-ségi tisztviselő-egyesület. Az adóhivatali tisztviselőknél minden székhelyen van egy-egy egyesület. Egész sportot űznek ott abból, hogy minél több egyesület legyen. Innen van a túltengés a neveltségességig.

Hát mi, a kik mindenben hűségesen majmoljuk az osztrákokat, ebben az egyben a magunk esze és szükséglete szerint cselekedtünk eddig... Ujabban azonban nálunk is ép oly buján teremnek az egyesületek, mint Ausztriában, és ha így tart a szétszakadás procedurája, csakhamar ott

leszünk, hogy minden egyes hivatalnak lesz külön egyesülete és külön lapja és ha három tisztviselő találkozik az utcán, biztosra vehetjük, hogy kettő közülük valamely tisztviselő-egylet elnöke lesz. Hogy ezek az apró egyesületek micsoda erőt tudnak most már kifejteni a hatalommal szemben: erről ne vitatkozzunk...

Szóval, minden erőnkől azon törekszünk, hogy a magyar állami tisztviselőkar nagy testülete *egyes részekre legyen szétbontva*, nehogy valamiképp *cselekvőképessé* helyzetbe jusson. A kik a testület *erkölcsi erejét gyengítve szeretnék látni*, azok *örvendezve* tapasztalhatják, hogy a tisztviselő *önönmagának a legnagyobb ellensége*...

Legutóbb az *igazságügyi kezelőtisztviselők* csináltak egy egyesületet, hogy tényleg fennálló sérelmeik orvoslását sürgessék. Meg is cselekedtek ezt és elment az új egyesület a ministerhez... Hát érdemes volt azért egyesületet csinálni, hogy alkalmat adjunk a hatalomnak annak a kijelentésére, hogy *sérelmek nincsenek!*? Aztán jöttek az *adóhivataliak*, a kik nem a nagy egészszszel akarnak a célhoz törtetni, hanem a saját erejükben bizva, különválva tognak ezután működni. Vajjon komolyan hiszik, hogy magukra hagyatva előbb jutnak célhoz?

És érdemes volt elmenni a ministerelnökhöz azért, hogy az adóhivataliak elmaradottságának eddig senki által nem ismert, genialisan kifürkészett okát megismerjük? Mert az igazán új dolog, hogy az adóhivataliak elmaradottsága az 1897. évi XX. t.-c. (számviteli törvény) egyoldalu magyarázatából ered. Hát ki magyarázta egyoldalulag? És ha rosszul magyarázta, miért siessen e bajon már az 1908. évi költségvetésben segíteni?...

Most meg azt olvassuk, hogy a *pénzügyi számvevőségi tisztviselők* is kedvet kaptak egy külön egyesület alakítására. Szóval lesz egyesület is, hivatalos lap is annyi, hogy ha ez soká ily tart, a kormánynak első gondja kell, hogy az legyen, hogy külön sajtó-osztályt állítson fel, a melynek hivatása lesz az egyes tisztviselői egyesületek *hivatalos lapjait* rendszeresen elolvasni. Miután pedig előrelátható, hogy erre sem a kormánynak, sem a költségeket megszavazó képviselőháznak nem lesz kedve, világos dolog, hogy lesznek hivatalos lapjaink, a melyeket az intéző körök nem olvasnak és működni fognak egyesületek, a melyeknek hangját nem hallja meg senki és a melyeknek működése *íránt épen azok nem fognak érdeklődni, a kiktől a tisztviselők boldogulása függ.* Mert ne feledjük el, hogy a magyar szalmaláng hamar kialszik...

A vége rendszerint az, hogy a tagdíjak lassan-lassan el-elmaradoznak, a láng kialvófélben és a nagy garral megalakult egyesület — egyszerűen megszűnik.

Ott van a számvevőségi tisztviselők állandó bizottsága. Alig pár hónapja választották meg Szegeden és négy hónap múlva már új idea járja át a lelkeket. A mire a bizottság képtelen volt, már a földrajzi nehézségek miatt is, azt most az alakítandó *egyesülettől* várják. Hogy az egész testület-e, avagy csak egy töredéke, nem tudjuk. Nem is kutatjuk. De végtelenül sajnáljuk, hogy ez az idea hivatott szerezni. Mert attól félünk: a számvevőségi egyesületnek is az lesz a sorsa, a mi minden töredék, minden kisebb körre szorító alakulatnak a sorsa szokott lenni. És félünk még attól is, hogy a mikor beáll a feloszlás órája, sokan abban nem az egyesület, hanem az igaz ügy bukását fogják megsiratni.

Tudjuk, hogy a mi szavunkra azok, a kik az egyesület megalakítását sürgetik, nem hallgatnak. Ennek dacára kötelességünk számvevőségi kartársainkat figyelmeztetni, hogy

az Országos Egyesülettől való elszakadást nem tartjuk helyesnek. Mi minden néven nevezendő parciais törekvést. elítélünk. Megmondottuk ezt nyíltan és őszintén az adóhivataliaknak is és megmondjuk most a számvevőségieknek...

Az idők folyása — előre félünk — nekünk fog igazat adni.

*

A *lakberek* folytonos és állandó emelkedése nagy nyugtalanságot okoz országszerte. Az Országos Egyesület legutóbbi választmányi ülésén zajos kifakadások hangzottak el a lakásuzsora folytán felvetett lakbéremelés kérdésének tárgyalása közben. Abban mindenki egyetértett, hogy a mai helyzeten változtatni kell.

Ha csak magát Budapestet vesszük is: itt a februári negyedben minden lakó házbére óriási összeggel lett emelve. A háziurak valósággal vadásznak a szegény tisztviselő lakpénzére. Hogy milyen szemtelen módon üzik az uzorát, arról *Hegyeshalmy Lajos dr.* ministeri tanácsos mondott el egy jellemző esetet. Egyik ismerőse megtekint egy lakást. Megtetszik neki: kérdi, mi az ára? Egyezerkétszáz korona. Kijelenti, hogy bére veszi a lakást, majd holnap eljön és foglalót ad. El is ment másnap korán, a midőn a háziur ezzel fogadja:

— Ugy tudom, az urnak 800 frt a lakáspénze, a mit hivatala után kap. Hát ennek a lakásnak is 800 frt az ára. Az ur megfizetheti, hiszen van miből. És nem adta olcsóbban.

De így van ez a vidéken is és mi legkevésbé sem csodálkozhatunk, ha a tisztviselők körében ideges nyughatatlanság vesz erőt. Mióta a congressusi memorandum a kormányelnöknek át lett adva, azóta semmiféle irányban nem történt semmi. Pedig hangsúlyozva lett, hogy egyelőre legalább a lakberek rendezzék úgy, hogy a tisztviselő ne legyen kénytelen ráfizetni a lakbérére. Az eddig elhangzott kormánynyilatkozatok épen nem mondhatók megnyugtatóknak. Részleges javítás a fennálló bajon nem segít. Itt gyökeresen, alaposan és a mi a fő: *gyorsan és azonnal* kell segíteni.

Helyesen és jól cselekedte tehát az Országos Egyesület választmánya, hogy ezt a kérdést újból felvette a legközelebbi rendes közgyűlés tárgysorozatába. Előre látható, hogy keserű kifakadások fognak ott elhangzani. Az elkeseredés nem szokott jó tanácsadó lenni és már ezen oknál fogva is nem helyesen cselekszik a kormány, a midőn ezt az igazán égetően sürgős kérdést nem igyekszik közmegelégedésre megoldani. Az a mód, a melyet a ministerelnök tervez a kérdés megoldására, nem fogja a bajokat eltüntetni. Egy-két város ismét magasabb lakbérosztályba jut, de a többi nyomorogni fog ezentul is és belemélyed az adósságba, mert hiszen lakni csak kell valahol! És tért foglal az ideges nyughatatlanság, az anyagi gond: szegényére az államnak, a melynek kötelessége volna tisztviselőit ebből a nyomoruságos és szégyenteljes helyzetből kiszabadítani. Ne is említse senki előttünk az állam pénzügyi helyzetét. Mikor *másra* kell a pénz, akkor mindig van bőviben. Csak akkor nincs, ha az állam tisztviselőiről van szó. Pedig kormány is, képviselőház is tudhatná és bizonyára tudja is, hogy elégedetlen, anyagi nélkülözésekkel és gondokkal küzdő tisztviselőkkel az állami adminisztrációt vezetni, az állami vagyont kezelni nem lehet. Tudhatná, hogy ha a megélhetés feltételeit megvonjuk a tisztviselőtől, az ebből származó kárt és hátrányt az állami érdekek is megsínylik. A katonatisztek fizetése és lakpénze már most is nagyobb, mint az állami tisztviselőké. És ime: az előbbieket mégis minden áron emelni akarjuk. Köszönet és elismerés az

Országos Egyesület elnökének, a ki ezt a törekvést helytelenítette és tiltakozott oly szándék ellen, a mely ismét az állami tisztviselők hátrányára akar juttatni más bransnak jobb sorsot. Pedig félők vagyunk, hogy a kormány ezuttal is engedni fog, bennünket pedig megnyugtat egy szépen kigondolt ígérettel. Mert hát így szokott ez lenni. Negyven esztendeje *ebből él* a magyar alkotmányos állam tisztviselője... Pedig a külföld példákkal szolgál. Ott van Poroszország. Csak legutóbb is 17 millió márkával emelte az alsóbbfoku tisztviselők illetményeit, habár ott régóta fennáll az automatikus előléptetési rendszer.

Egyesületi élet.

× *Az Első Magyar Általános Tisztviselő-Egylet mint szövetség* f. hó 23-án tartja évi rendes közgyűlését. Tiszta nyereség volt az elmúlt évben 103.751 kor. Adott kölcsönök kitétek 3 millió 794 ezer koronát; az üzletrészek kitétek 1 millió 474 ezer koronát; tartalékalapja 221,372 kor. Az év végével 4264 tagja volt, 15195 üzletrészeszel.

× *Az Osztrák-Magyar Tisztviselő-Egylet kassai takarékszövetkezet* f. hó 16-án tartja ezidei 39-ik rendes közgyűlését. Az elmúlt év nyeresége 2579 kor. volt.

× *Az osztr. magy. tisztviselő-egylet bánya és erdészeti tiszti takarékszövetkezet és előlegtársulata*, mely folyó évi március hó 8-án tartja XXXI. rendes évi közgyűlését, bizottságot küldött ki a közgyűlésre szóló igazolványok kiadására mely bizottság folyó évi február 21-től március 7-ig működik az intézet helyiségében (II., Donáti-u. 53.) a d. u. hivatalos órák alatt. Ez a bizottság van hivatva a személyesen megjelenő tagok részére a választási igazolványokat saját nevükre egyenkint és kellő írásbeli meghatalmazás alapján a személyesen meg nem jelenő tagok nevére szóló igazolványokat a megbízottaknak kiadni. A több szavazat gyakorlására jogosító szavazólapok — mint hogy az azok alapját képező meghatalmazások átvizsgálást és összeírást igényelnek — csakis ezen bizottság által állíthatók ki a fent megjelölt helyen és időben, míg a közgyűlés napján és annak színhelyén az oda kirendelt bizottság csak az egy személyre, illetve szavazatra szóló szavazólap kiállítására van feljogosítva. Erről a társulati tagokat ez uton is figyelmezteti az egyesület vezetősége.

× *Az állami tisztviselők székesfehérvári körének* idei rendes évi közgyűlése január 26-ára volt kitűzve, de később elhalasztották f. hó 9-ére, a midőn az meg is lett tartva.

Orsz. Egyesületünk hivatalos közleményei.

× *Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete* pénztárába 1908 január hóban következők fizettek tagdíjat:

A Szent-Endrei m. kir. adóhivatal tisztikara 10 K. Eszes Menyhért Ujverbász 6 K. Venér Sándor Budapest 2 K. Wlassák Gyula Budapest 2 K. Gyenge Mihály Zilah 2 K. Selmezbányai Kör tagdíjhozjárulása 106 K. Gretschi Odön Budapest 4 K. Frank Ede Zágráb 2 K. Hamar László Morovic 6 K. Robel Román utján a budapestvidéki pénzügyigazgatóság számvevőségi tisztikara 10 K. Miklós János 2 K. Legány Ede Gölniczbánya 2 K. A salgótarjáni adóhivatal tisztikara Salgótarján 4 K. Kasznár György Budapest 2 K. A szombathelyi 1. számú posta- és távirada-hivatal tisztikara 58 K. Balázs Pál Budapest 2 K. A budapesti fegyvergyári dohánygyár tisztikara 6 K. A nagy-szebeni adóhivatal tisztikara 28 K. Boerin Virgil Gopsc 2 K. Tóth Frigyes Arad 2 K. Füredy Lajos Budapest 2 K. A m. kir. miniszterelnökség tisztikara Budapest 14 K. Németh József Orosháza 4 K. Szarka Elemér Beregszász 2 K. Dercsényi Julia és Izabella Beregszász 4 K. Szenes József Budapest 8 K. A marosvásárhelyi pénzügyigazgatóság számvevősége tisztikara 20 K. Gelczér Vencél és Krausz Frigyes Torda 4 K. A nagyenyedi alakulat tagjai 67 K. Peltsarszky Rezső Beszterce 6 K. Petrás Antal és társai Brassó 13 K. Jány Ferenc Vajdahunyad 2 K. A csongrádi járási bíróság tisztikara 16 K. Knopp Antal Fehértemplom 4 K. Fodor Rezső Budapest 2 K. Vitályos Ákos és társai Buttyin 4 K. Wagner János és társai Sz-nt-Agota 6 K. Asztalos Géza Budapest 2 K. A fehértemplomi adóhivatal tisztikara 12 K. Kolléga Géza Budapest 4 K. A komáromi pénzügyigazgatóság

tisztikara 38 K. Kiss Endre és társai Sopron 10 K. Baróti Ljuba Budapest 2 K. Poesz József Dunaszerdahely 2 K. Novák Sándor Budapest 2 K. Virányi István és társai Oravicabánya 26 K. Urbánszky István Susák 2 K. Tihanyi Ferenc Budapest 6 K. Nagy Elek Budapest 2 K. Polekovic Ottó Szered 2 K. Siposs József Hátszeg 2 K. Emődy László Királyhelmec 8 K. Czira Dénes, dr. Borzsák S., Fülöp László Monor 2-2 K. A budapesti m. kir. államépítészeti hivatal tisztikara 8 K. Mikola Árpád és társai Tokaj 6 K. A mohácsi helyi bizottság tisztviselői 24 K. Az Állami Tisztviselők Ungvári Köre 76 K. Pechán János Pécs 4 K. Havas Pál Gyöngyös 2 K. Görös István Szepsi 2 K. Fekete Benő Budapest 2 K.

Apróságok.

Az Országos Egyesület igazgató-választmánya tudvalevőleg testületileg tisztelgett legutóbb Batthyány Tivadar grófnál. Midőn a deputatio felhaladt a lépcsőkön, B. tanácsos és Futó Ferenc egyszerre jutottak a bejáró ajtó küszöbe elé. Futó betessékeli B. tanácsost.

— De kérem, — szól a tanácsos — ön van közelebb!
— A tanácsos uré az elsőbbség!
— Óh nem! Ön az idősebb, tessék előre menni!
— Nem lehet; dignitas: precedit!
— Köszönöm, csak tessék előre!
— Még se mehetek, — felelé Futó. — Tetszik tudni, nekem az a végzetem, hogy *ne menjek — előre soha!*

VEGYES.

* **Rakovszky István** v. b. titkos tanácsos, az állami számvevőségek elnöke, 1893. évi február 15-én foglalta el az elnöki széket. Őt nap mulva lesz tehát *tizenöt* esztendeje annak, hogy ennek a fontos intézményünknek az élén áll. Elődje, *Hieronymus Károly*, csak egy hónapig, az első elnök pedig: *Gajdó Salamon*, huszonkét esztendeig (1870-től 1892-ig) állott a m. kir. állami számvevőségek élén. Kívánjuk, hogy *Rakovszky István* még sok éven át legyen bölcs vezetője az állami számvevőségeknek és gondos, igazságos atyja ott működő tisztviselő-társainknak. És valamint az ő nevéhez fűződik az 1897. évi XX. t. cikk, érje el mielőbb azt az időt is, a midőn a bölcs vezetésére bízott intézmény szervezete és az elnök hatásköre, az *alkotmányjogi szempontok* figyelembe vételével módosítást nyer. Legyen ő az *első* elnök, a ki helyet talál fényes és magas állásánál fogva az ország képviselőházában, hogy nagy tapasztalatait és tudását, hazánk javára itt is érvényesíthesse.

* **Batthyány Tivadar gróf üdvözlése.** A lévai tisztviselők Egyesülete január 29-én tartott évi rendes közgyűlésén a Vázsonyi Vilmos részéről Batthyány Tivadar gróftól ért támadáson megbotránkozását fejezte ki és Holló Sándor egyesületi elnök javaslatára elhatározta, hogy Batthyányt fölirat utján biztosítja a tisztviselők bizalmáról és elismeréséről. — Ugyanezt cselekedték a sátoraljaujhelyi pénzügyigazgatóság kezelőtisztviselői is, a kik az Országos Egyesület elnökségéhez intézett iratban kérik az elnökséget, hogy ragaszkodásukat, szeretetüket és nagyrabecsülésüket tolmácsolja a gróf előtt.

* **A pénzügyi számvevőségek körében mozgalom** indult, melynek az a bevallott célja, hogy a számvevőségi tisztviselők congressusra gyűljenek és ott aztán külön egyesületet alakítsanak. Mondics Jenő pénzügyi számtanácsos, a szegedi congressus idején tartott értekezletből kiküldött bizottság elnöke, lemondott állásáról. Hogy ez a lemondás mennyiben függ össze a mozgalommal, erre nézve nem kaptunk téjékoztatást. Azt konstatálhatjuk, hogy a Budapestről kiindult mozgalom során sem lapunk, sem a vezető állásban levő számvevőségi tisztviselők mai napig nem kaptak sem felhívást, sem felhívást a mozgalomban való részvételre.

Igy *Sólyom Jenő* pénzügyi főtanácsos, *Robel Román* és *Hank Gyula* pénzügyi tanácsosok csak hallomásból tudnak az egész dologról. Pedig mindhárom számvevőségnek vallja magát, az első kettő pedig a számvevőségi szakirodalom hivatott, régi művelője. A vidékről is kaptunk leveleket, a melyekben tudakozódnak ottani számvevőségi kartársaink: mi igaz a hirben és a mely levelek azt igazolják, hogy az egész mozgalom nem tekinthető *egységessnek*, legkevésbé pedig *átalánosnak*. Bármilyen szándék vezérelje a számvevőségi tisztviselőket, egyet nem tudnánk helyeselni soha, azt t. i.: hogy *elszakadjanak* az Országos Egyesülettől és különválva, magukra hagyatva, a maguk erejére támaszkodva, külön egyesület alakításában keressék bajaik vagy sérelmeik orvoslását. A kiknek véleményét és meggyőződését *mellékérdékek* nem befolyásolják, a kik tehát *igazán* szívükön hordják a számvevőségi szakmakör tisztviselőinek érdekeit, azok nem a *külömválást*, nem a tisztviselői nagy testülettől való *elszakadást*, hanem éppen ellenkezőleg, az *egy szívvé és egy lélekkel való tömörülést*, az *összeolvadást fogják tanácsolni*. Ez megfelel a számvevőségek igaz érdekeinek. Amaz szolgálhat szintén célt, de nem azt a célt, a mely után ennek a derék testületnek törekedni kell.

* **A pénzügyi fogalmazási kar** országos congressusának végrehajtó bizottsága f. évi január hó 29-én tartott ülése tudomásul vette, hogy a végrehajtó bizottság a congressustól nyert azon feladatának, mely szerint a memorandumot véglegesen megszövegezte, kinyomassa és küldöttség útján a miniszterelnök urhoz juttassa, megfelelt. A miniszterelnök által adott válasz folytán elhatározta a bizottság, hogy a továbbiak iránt egyelőre várakozó álláspontot foglal el. Intézkedett a bizottság az iránt is, hogy minden pénzügyigazgatóság fogalmazási karának a memorandum megfelelő számú példánya az országgyűlési képviselők részére leendő átadás végett elküldessék. A congressus költségeinek fedezéséhez eddig a székesfővárosi, a budapestvidéki pénzügyigazgatóságok, a központi díj- és illetékkiszabási hivatal, a székesfővárosi adófelügyelőség, a győri, a marosvásárhelyi, a besztercei, az aradi, a soproni, az aranyosmaróthi, a nagyenyedi, a pécsi, a beregszászi, a nagybecskereki, a nagykárolyi, a lipótzentmiklósi, a lőcsei, a zilahi, az eperjesi, a komáromi, a trencsényi, az egri, a sátoraljaújhegyi, a kolozsvári, a székesfehérvári, a dési, a debreceni, a temesvári, az ipolysági, a fiúmei, az alsókubini, a nagyváradai, a szekszárdi, a kaposvári, a makói, a máramaroszi és a lugosi pénzügyigazgatóságok fogalmazási kara járult hozzá. A többi igazgatóság fogalmazási karát ez uton is felhívja a végrehajtó-bizottság, hogy sziveskedjék a gyűjtőleveket mielőbb visszaküldeni. A végrehajtó-bizottság egyuttal elhatározta, hogy működéséről az ország fogalmazási karát lapunk útján kívánja tájékoztatni.

* **A lippai állami tisztviselők**, mint bennünket Földes János m. kir. erdőmester értesít, átadták br. Dániel Tibor országgyűlési képviselőnek a szegedi congressus memorandumát. Dániel Tibor kijelentette, hogy örömmel vállalkozik a memorandumban kifejtett kérdések kedvező megoldása érdekében közreműködni és szavát illetékes helyen érvényesíteni. A memorandumot az aradi, a temesvári és a lippai helyi lapok ismertették. — *Földes János* kartársunk, sokat fáradott az emlékirat ismertetése körül. Maga egész kivonatot készített a congressusi határozatokról, miáltal igazán nagy hála kötelezte a tisztviselőkart. Ez a kivonat minden mozzanatát ismerteti a szegedi

congressusnak. Szinte kedvünk volna azt szó szerint közölni, ha a congressusi dolgokról annak idején részletesen nem referáltunk volna. Beszámoló is ez egyszermind, Földes lévén megbízva az Országos Egyesület részéről, hogy a memorandumot az ottani országgyűlési képviselőnek átadja. Még meg kell jegyeznünk, hogy Földes volt az első, a ki a *családi pótlék* eszméjét a lippai állami tisztviselői körben először felvetette, miről annak idején a mi lapunk is elismerőleg emlékezett meg.

* **A nagykovácsi állami tisztviselők küldöttsége**, Kenessey Kálmán jbiró, Varga Kálmán posta-távirada hivatali főnök és Méhes Géza albiró személyében felkeresték Bakó József országgyűlési képviselőt és átadták a szegedi congressus memorandumát. Egyuttal kérték a képviselőt arra, hogy az állami tisztviselők ezen emlékiratát, ha tárgyalatni fog, hathatósan támogassa. Barabás Bélát, Nagykovácsi képviselőjét, levél útján kérték fel ugyanerre.

* **A magyar állami számvevőségek elnökének előterjesztésére** kinevezte Ő Felsője *Farkas Antal* állami számvevőségi osztálytanácsost számvevőségi tanácsossá, *Pataky László* számvevőségi titkárát pedig osztálytanácsossá. *Farkas* állami szolgálatát a telekkönyvezésnél kezdte meg. De még 1870-ben mint számtiszt az állami számvevőségekhez került, a melynek megszaktítás nélkül immár 37 éven át érdemes és buzgó tagja. *Farkas* ez idő szerint az egyedüli, ki az állami számvevőségek első szervezése óta szolgálja. 1878-ban számvizsgáló, 1894-ben titkár és 1901-ben osztálytanácsos lett. *Patakyt* 1873-ban adótisztte neveztek ki, mely minőségében 1876-ig szolgált. Ebben az évben számtiszt lett a tolnamegyei adófelügyelőségénél, majd átlépvén a fogalmazó szakba, 1881—1887 ig mint pénzügyi fogalmazó a torontálmegyei adófelügyelő mellett működött. 1889-ben ugyancsak mint fogalmazó a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz került, hol 1893-ban segédtitkár lett. Az állami számvevőségekhez 1894-ben neveztetett ki számvizsgálóvá, 1902-ben pedig ugyanitt titkárrá lett.

* **A m. kir. Curia** kisebb fegyelmi tanácsa kimondotta, hogy a bíró vagy bírósági tisztviselő által elkövetett fegyelmi vétség elbírálására az a fegyelmi bíróság illetékes, a melynek területén a panaszlott bíró vagy bírósági tisztviselő a panasznak a fegyelmi bírósághoz beadása idején alkalmazva volt. (2983/1907. dec. 27.)

* **A központi állampénztár köréből.** *Vargha Dániel*, a budapesti m. kir. IX. kerületi állampénztár főnöke, a királyi tanácsosi cím díjmentes adományozása mellett, s a VI. fizetési osztályba való sorozással, a m. kir. központi állampénztár igazgatójává a rendszeresített illetményekkel kineveztetett. Ez a kinevezés pénzügyi körökben általános meglepetést keltett, mert *Vargha Dániel* a szó szoros értelmében tudásánál és tehetségénél fogva jutott a mostani kitüntetéshez. Az ő előmenetele meghazudtolja azt az állítást, hogy mai nap csak nagy összeköttetések révén juthat az ember előre. Hevesmegyében született 1849-ben. Iskoláit Egerben végezte. 1870-ben lett adóhivatali segéd-tiszt a soroksári adóhivatalnál és ugyanott, majd Jászberényben és Szolnokon mint adótiszt szolgált. 1876-ban lett ellenőr. Adótárnok 1886-ban lett a vaáli adóhivatalnál, onnan 1889-ben került a budapesti állampénztárhoz mint segéd, a hol 1894-ben a főnöki állást nyerte el.

* **A pénzügyigazgatás köréből.** *Csák György* kir. tanácsos, gyulai pénzügyigazgató, mint részvétellel halljuk, betegesen fekszik ágyában. A pénzügyigazgatóságot *Gryneusz György* helyettes vezeti. — *Hiersch Károly dr.*, kir. tanácsos, ipolysági pénzügyigazgató, f. hó 11-én éri el állami szolgálatának harmincadik évfordulóját. A jubiláló pénzügyigazgató 1855. évben született, tehát javakorában van. — Csendben és feltűnés nélkül ünnepelte az elmúlt hónapban *Turián József* kir. tanácsos, székesfehérvári pénzügyigaz-

gató, szolgálatának huszonötödik, *Kemény Alajos* beszercei pénzügyigazgató pedig szolgálatának 35-ik évfordulóját. — *László Pál* kir. tanácsos, a központi díj- és illetékkiszabási hivatal főnöke, néhány nap óta beteg.

* **A bíróságok köréből.** *Kozma Gyula* marosvásárhelyi főügyész, a curiához bírónak lett berendelve. Helyébe *Bodó Sándor*, a marosvásárhelyi törvényszék elnöke lett főügyésszé kinevezve. Az új főügyész, a ki a magyar bírói karnak régidóktól fogva közbecsületben álló tagja, a gondjaira bízott törvényszéket az igazságszolgáltatás nemcsak tradícióhoz hiven vezette s ezzel szerezte meg magának nemcsak bírótársai, de a jogkereső közönség rokonszenvét és tiszteletét is. Ez a rokonszenv és tisztelet bizonyára még fokozottabb mértékben fog osztályrészt jutni az új főügyésznek, a kinek kinevezését mindenféle rokonszenvvel fogadják.

* **Az erdészet köréből.** *Kaán Károly* m. kir. erdőmester Besztercebányáról Budapestre a földművelésügyi ministerium «Kincstári erdők» (I. B.) főosztályába, *Pájer István* m. kir. erdőmester Breznóbányáról Besztercebányára, *de Pottère Gerard* m. kir. főerdész pedig Mihálytelekről Breznóbányára helyeztetett át. A két utóbbi az ellenörködői teendők ellátásával lett megbízva.

* **Nyugdíjazások.** Osterlamm Ármán és Solti Arnold m. kir. főerdőtanácsosok állandó nyugalomba helyeztetek. — Nyugdíjba léptek: *Rakovszky Imre* körmöcbányai, *Krasznay Géza* szigetvári kir. járásbírói és *László Gyula* gyulafehérvári kir. törvényszéki telekkönyvvezetők; *Maly Jenő* ungvári és *Farkas Károly* kulai kir. járásbírói irnokok.

LEVELEZÉS.

H. . . János számtanácsos Szekesfehervár. Az I. oszt. számtiszt minőségben 1880. évi július 28-tól 1890. évi április 5-éig, valamint ettől az időponttól az 1898. évi április 20-án történt számtanácsosi kinevezésig a számvizsgálói minőségben töltött szolgálati idő együttvéve veendő számításba a számtanácsosi minőségben igényelt magasabb összegű személyi pótlék kezdő időpontjának a megállapításánál. Ennélfogva a VIII. fizetési osztályban töltött tíz évi szolgálat után járó magasabb összegű személyi pótlék, illetve ennek beszámításával fizetés és pótlék fejében járó 4400 K magasabb illetményre való igény már az 1906. évi augusztus hó 1-től kezdve beállt. (1880 VII 28 + 16 = 1896 VII 28 + 10 = 1906 VII 28) = 1906 VIII/1.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Csikvári Jákó.**
(Lakás: Maglód, Pest megye.)

Személyi hitel tisztviselők, katonatisztek, tanítók stb. részére. Az osztrák-magyar első általános tisztviselő-egyletnek önálló takaré- és előleg-szövetkezetei tisztviselőknek, katonatiszteknek, tanítóknak, lelkészeknek stb. oly feltételek alatt nyújtanak személyi hitelt, melyek a kölcsönvevőknek a visszafizetést megkönnyítik. Sajnos, igen gyakoriak azon esetek, hogy a hitelt keresők, legtöbbször névtelen hirdetések útján *közvetítőket* vesznek igénybe, a kik maguknak írásbelileg jutalmat és jutalékot biztosítanak és annak ellenében a hitelt keresőknek csak a tisztviselő-egylet valamelyik szövetkezetének címét vagy valamely más hitelszövetkezetet neveznek meg. Ezáltal a hitelt-kereső költséget okoz önmagának, mielőtt egyáltalán tudná, hogy a kívánt kölcsönt megkapja-e és hol. Hitelt kereső hivatalnokok stb. saját érdekében cselekszenek, ha hitelszükséglet esetén bizalommal fordulnak az első általános tisztviselő-egylet magyarországi főképviseletéhez, Budapest, II., Fő-utca 7., a hol ingyen közlik velük a hitelt nyújtó szövetkezetek címét s a hol minden felvilágosítást megkapnak.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)

Meghívó

az osztrák-magyar első általános tisztviselő-egylet
bánya- és erdészeti tisztviselő- és előleg-társulatának

1908. évi március hó 8-án délelőtt 10 órakor a
II. kerületi főreáltanodában tartandó

XXXI-ik rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése 1907. évi működéséről, az 1907. évi zárszámadás és a felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása; továbbá az osztrák-magyar első általános tisztviselő-egylet 1907. évi működéséről szóló jelentés bemutatása.
2. Határozathozatal az alapszabályok 21. §-a értelmében a közgyűlés elhatározásának fentartott ügyekre nézve.
3. Végkielégítési alap létesítése az egyleti alkalmazottak számára.
4. Négy rendes igazgatósági tag és három póttag, valamint két rendes felügyelő-bizottsági tag és két póttag választása.
5. Esetleges indítványok. (Alapszabályok 22. §-a.)

Hirdetmény.

Az I. magyar ált. tisztviselő-egylet mint szövetkezet

XXVIII-ik üzletévi közgyűlését

a budapesti II. ker. Albrecht-ut 11. sz. alatti házában
f. é. február hó 23-án d. e. fél 10 órakor tartja meg,
melyre az egylet t. c. tagjai tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései alapján az 1907. évi mérleg és zárszámadás megvizsgálása.
2. A zármérleg szerinti nyereség iránti intézkedés.
3. Az alapszabályok 55. §-a értelmében benyújtott indítványok tárgyalása.
4. Négy igazgatósági tag választása.
5. Egy felügyelő-bizottsági rendes és egy póttag választása.

Az indítványok az alapszabályok 55. §-a értelmében a közgyűlés előtt 20 nappal az igazgatóságnál írásban nyújtandók be. A közgyűlésre szóló igazolmányok az alapszabályok 56. §-a szerint jogosult tagok részére f. évi február hó 11-től az egylet helyiségében átvehetők, a midőn a szavazati jog átruházására vonatkozó írásbeli nyilatkozatok is az igazolmányokon a szavazatok számának előtűntethetése végett bemutatandók; megjegyeztetik végül, hogy az igazolmányokkal egyidejűleg az üzleti mérleg és az évi üzleti eredményről szóló igazgatósági jelentés is átvehető.

Budapesten, 1908. évi február hóban.

Az igazgatóság.

A Tokaji Bortermelő Társaság szállít Tokajból

20 palack 0,7 literes TOKAJI szamorodni BORT 28 koronáért,
3 éves

ládában, bérmentve a megrendelő vasuti állomására.